

PROCESNÍ LEHKOST PREVENTIVNÍ RESTRUKTURALIZACE

Mgr. Ing. Klára Vítková

Advokátní kancelář Richter s.r.o.

Katedra podnikového a evropského práva, FMV VŠE

JUDr. Ondřej Zezulka, Ph.D.

Ministerstvo spravedlnosti ČR

Katedra podnikového a evropského práva, FMV VŠE

Úvod

- ❑ Výsledek implementace směrnice EP a Rady (EU) 2019/1023 o restrukturalizaci a insolvenční (*inspirace německý StaRUG a nizozemské WHOA*)

- ❑ **Návrh zákona o preventivní restrukturalizaci („ZoPR“)**
  - červenec 2021: publikace návrhu
  - srpen 2021: meziresortní připomínkové řízení
  - prosinec 2021: expedice návrhu pracovním orgánům vlády
  - únor/duben 2022: legislativní rada vlády
  - **červen 2022: přepracování textu návrhu ZoPR na základě připomínek LRV**
  - Q3 2022: publikace revidovaného znění a expedice do legislativního procesu na úrovni PČR
  - 2023: účinnost

- ❑ ZoPR právním předpisem kombinujícím hmotněprávní a **procesněprávní normy**

Procesní lehkost

- ❑ Procesní lehkost se projevuje v ideové konstrukci celého procesního schématu ZoPR
- ❑ Základem je dominantní **důraz na privátní negociaci** podnikatele s klíčovými věřiteli a minimalizace zapojení prvků veřejného práva (minimalizace formálních procesních překážek v průběhu diskuse o ekonomických aspektech restrukturalizačního plánu)
- ❑ Ambice:
  - I. motivovat podnikatele k včasné iniciaci restrukturalizace
  - II. urychlit zahájení realizace ozdravných opatření
  - III. snížit transakční náklady
  - IV. snížit informační asymetrii věřitelů
  - V. minimalizovat intervenci soudu

Benchmark

- ❑ **Vůči čemu procesní lehkost posuzovat?**
- ❑ V ČR neexistuje institucionalizovaná úprava institutu preventivní restrukturalizace
- ❑ Privátní restrukturalizace se řídí soukromým právem. Tyto procesy nejsou veřejné a jejich detaily podléhají obchodnímu tajemství
- ❑ Veřejné restrukturalizace probíhají na úrovni insolvenčního zákona prostřednictvím sanačních způsobů řešení úpadku (reorganizace)

Srov. GARRIDO, M. Jose. *Out-of-Court Debt Restructuring*. Washington, D.C. : World Bank, 2012, 60 s. ISBN 978-80-7400-459-9.

Základní statistická data k reorganizacím v ČR I.

□ Způsoby vyřízení reorganizací v 01/2008 – 05/2022¹	
▪ Návrhů na povolení reorganizace:	479
• z toho návrhy na povolení reorganizace spojené s insolvenčním návrhem	215
• z toho návrhy na povolení reorganizace podané po zahájení insolvenčního řízení	264
▪ Povoleno reorganizací:	249
▪ Schváleno reorganizačních plánů:	165
▪ Přeměněno v konkurs:	97
• přeměněno po povolení reorganizace	57
• přeměněno po schválení reorganizačního plánu	40
▪ Dosud nesplněných schválených reorganizačních plánů:	<50

¹ Vyplývá z počtu unikátních událostí zveřejněných v insolvenčním rejstříku. Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR.

Základní statistická data k reorganizacím v ČR II.

☐ Skončené reorganizace v 01/2008 – 12/2021²

▪ Počet ukončených reorganizací:	115
• z toho splněním reorganizačního plánu	72
• z toho prohlášením konkursu a zrušením konkursu	42
▪ ∅ : zahájení IŘ → rozhodnutí ³ o úpadku	82 dní (2,7m)*
▪ ∅ : úpadek → r. o způsobu řešení úpadku	55 dní (1,8m)**
▪ ∅ : povolení reorganizace → schválení RP	259 dní (8,6m)**
▪ ∅ : schválení RP → splnění RP	602 dní (20,0m)
▪ ∅ : schválení RP → zrušení konkursu	2067 dní (68,9m)
▪ ∅ : zahájení IŘ → schválení RP	396 dní (13,2m)
• v případě dlužnických insolvenčních návrhů	313 dní (10,4m)
• z toho prohlášením konkursu a zrušením konkursu	508 dní (16,9m)

² Vyplyvá ze statistických listů pro insolvenční řízení vyhotovovaných insolvenčními soudy pro skončená insolvenční řízení. Tyto materiály pokrývající roky 2008-2021 jsou v anonymizované verzi dostupné na portálu OpenData Justice: <https://data.justice.cz/Insolvency/Forms/AllItems.aspx>. Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR.

³ Rozhodnutím se pro tyto účely rozumí okamžik vydání rozhodnutí, nikoliv právní moc.

* Bez významnějších rozdílů mezi úspěšnými a neúspěšnými reorganizacemi (max. +/- 10 %).

** Významnější rozdíl mezi úspěšnými a neúspěšnými reorganizacemi (max. +/- 25 %).

Akcelerace restrukturalizačních procesů

- ❑ **ZoPR obsahuje řadu prvků zrychlujících proces.**
- ❑ **Hybridní postup** – kombinace soukromoprávní negociace a dílčích restrukturalizačních soudních řízení
  - jediné univerzální řízení nahrazeno **dílčími soudními řízeními** o konkrétních otázkách
- ❑ Intervence soudu pouze při vzniku sporů, poskytování ochrany před věřiteli nebo při překonávání nesouhlasu dotčených stran = **odpadá publicita i zdržení** kvůli administraci agendy soudem
- ❑ **Neuniverzální postup** – limitace okruhu protistran (tj. i sporů)
- ❑ Těžiště procesu přesunuto do fáze před zahájením preventivní restrukturalizace (povinnost v předstihu vyhotovit **sanační projekt**)
- ❑ Fixní „deadline“ nutící podnikatele neztrácet čas:
  - nepředložení plánu k hlasování do 6 měsíců od zahájení negociace
  - nepředložení plánu k potvrzení do 15 dnů od hlasování dotčenými st.

Fáze preventivní restrukturalizace

- ❑ **Fáze I:** Zahájení preventivní restrukturalizace
[zahájení podnikatelem, rozeslání písemných výzev k zahájení negociace, sanační projekt] → **dílčí soudní řízení: individuální/všeobecné moratorium**
- ❑ **Fáze II:** Negociace
[tvorba obsahu restrukturalizačního plánu, prozatímní financování, restrukturalizační poradce] → **dílčí soudní řízení: nepřipustnost, předběžný přezkum, předběžná opatření**
- ❑ **Fáze III:** Přijímání RP skupinami dotčených stran
- ❑ **Fáze IV:** Potvrzování RP restrukturalizačním soudem
[rozdílné podmínky a testy pro přijatý/nepřijatý RP] → **dílčí soudní řízení: potvrzení restrukturalizačním soudem**
- ❑ **Fáze V:** Plnění účinného RP → **dílčí soudní řízení: zrušení účinnosti RP**
- ❑ **Fáze VI:** Skončení preventivní restrukturalizace → **dílčí soudní řízení: skončení**

Restrukturalizační řízení

- ❑ **Existuje řada typů restrukturalizačních řízení řešících dílčí otázky**
  - přípustnost restrukturalizace
  - individuální/všeobecné moratorium
  - předběžný přezkum spornosti pohledávky
  - potvrzení restrukturalizačního plánu
  - odnětí účinnosti restrukturalizačního plánu

- ❑ Vysoce konsenzuální scénáře teoreticky nevyžadují zahájení dílčího soudního řízení

- ❑ **Intenzita intervence restrukturalizačního soudu a počet zahájených dílčích soudních řízení je přímo úměrný odporu věřitelů (!)**

Sanační projekt

- ❑ Prvním úkonem podnikatele je rozeslání písemných výzev dotčeným stranám k zahájení vyjednávání o restrukturalizačním plánu
- ❑ Přílohou písemné výzvy musí být sanační projekt – **eliminace fáze neúčelného plýtvání časem** po zahájení procesu teprve k (ne)vytváření základní představy o situaci
- ❑ Klíčový zdroj informací (pro věřitele, ale i pro podnikatele)
  - vyhodnocení dosavadních výsledků podnikání
  - obchodní model, podnikatelský plán a finanční plán
  - provozní, finanční, personální a organizační struktura
  - odhad hodnoty obchodního závodu
  - popis prozatímních a stabilizačních opatření
  - popis majetku i závazků (vč. seznamů věřitelů)
  - **zamýšlená restrukturalizačních opatření**

Restrukturalizační plán

- ❑ Podnikatel sestavuje restrukturalizační plán
- ❑ Restrukturalizační plán = fakticky vícestranná obchodní dohoda s předdefinovanými náležitostmi (**≠sanační projekt**)
  - vymezení dotčených a nedotčených stran
  - rozřazení do hlasovacích skupin
  - harmonogram a milníky plnění (kontrola)
  - specifikace restrukturalizačních opatření
- ❑ **Životní cyklus restrukturalizačního plánu** rozeslání písemné výzvy k zahájení negociace
  - vyjednávání obsahu
  - hlasování dotčených stran o přijetí
  - potvrzení soudem
  - provádění podnikatelem
  - úspěšné splnění všech milníků

Přijímání a potvrzování restrukturalizačního plánu

- ❑ O RP se hlasuje na/mimo schůzi dotčených stran (ev. kombinací) svolané podnikatelem; hlasování lze nahradit uzavřením dohody formou notářského zápisu
  - přijetí restrukturalizačního plánu = 100 % hlasovacích skupin (v každé min. 75 % hlasů dotčených stran podle výše pohledávek)

- ❑ U některých RP nutnost potvrzení restrukturalizačním soudem i přes přijetím dotčenými stranami (pojistka):
  - dotčení pohledávky nesouhlasící dotčené strany
  - poskytnutí nového financování
  - propouštění >25% zaměstnanců

- ❑ **Podávání námitek** dotčenými stranami

- ❑ **Diametrální rozdíly v nárocích na potvrzení**
  - přijatý RP = soulad se zákonem + poctivý záměr + vyhlídky na odvrácení úpadku + test nejlepšího zájmu věřitelů
  - nepřijatý RP (*tzv. cram-down*) = vše výše + test rovnosti zacházení + test spravedlnosti [(ne)zachování podílů společníků?]

Úspora transakčních nákladů

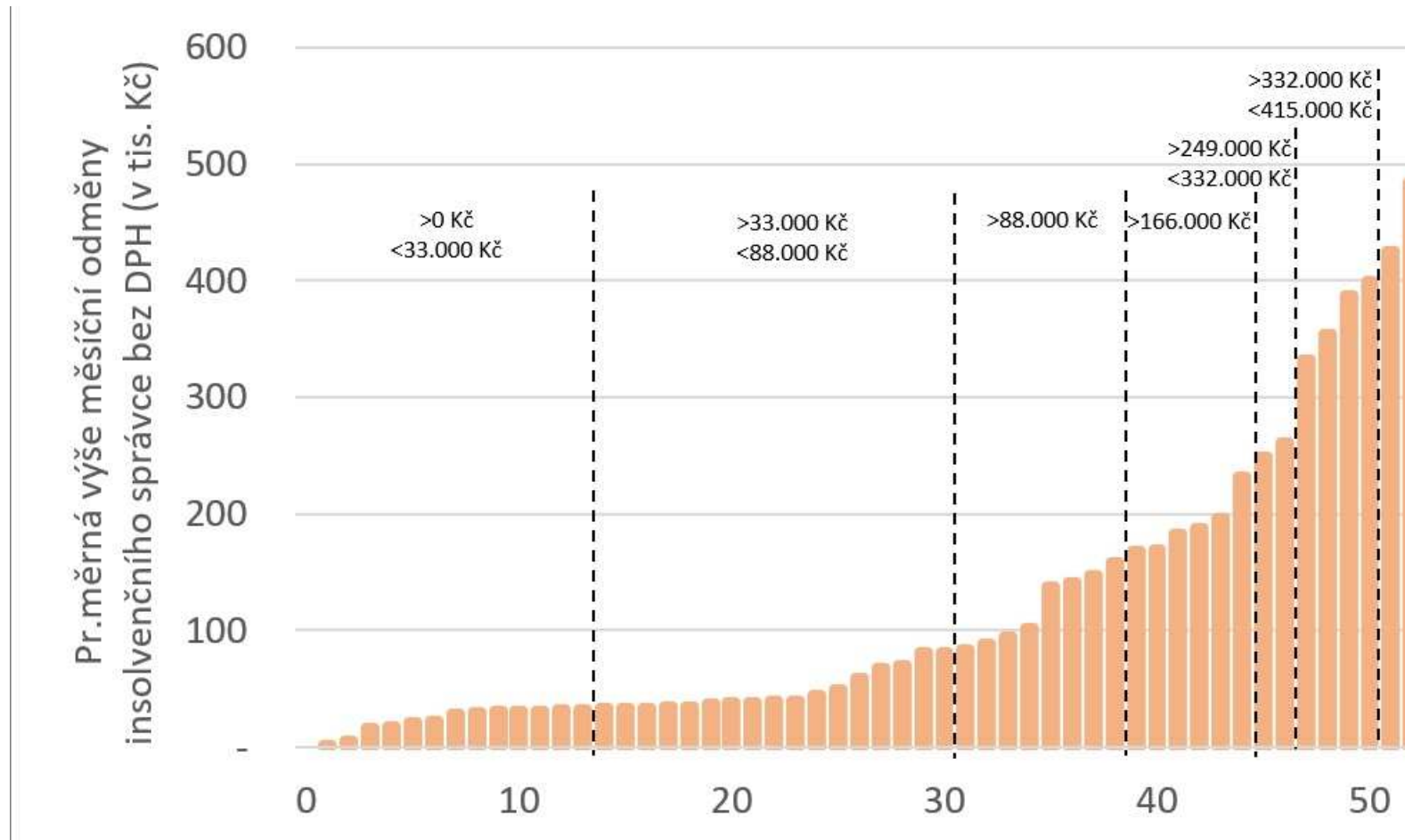
❑ **Transakční náklady ozdravných procesů (všech)**

- Náklady právního zastoupení (všech účastníků)
- Náklady na experty v oblasti ekonomiky a řízení podniku, účetní, auditory, krizové manažery atd.
- Náklady vyjednávání, sepisování smluv a jejich vynucení
- Náklady vyhledávání protistrany
- Náklady oportunistického chování
- Náklady obětované příležitosti

❑ **PLUS: Transakční náklady insolvenčního řízení (reorganizace)**

- Odměna insolvenčního správce
- Hotové výdaje insolvenčního správce
- Odměna členů věřitelského výboru
- Daň z přidané hodnoty

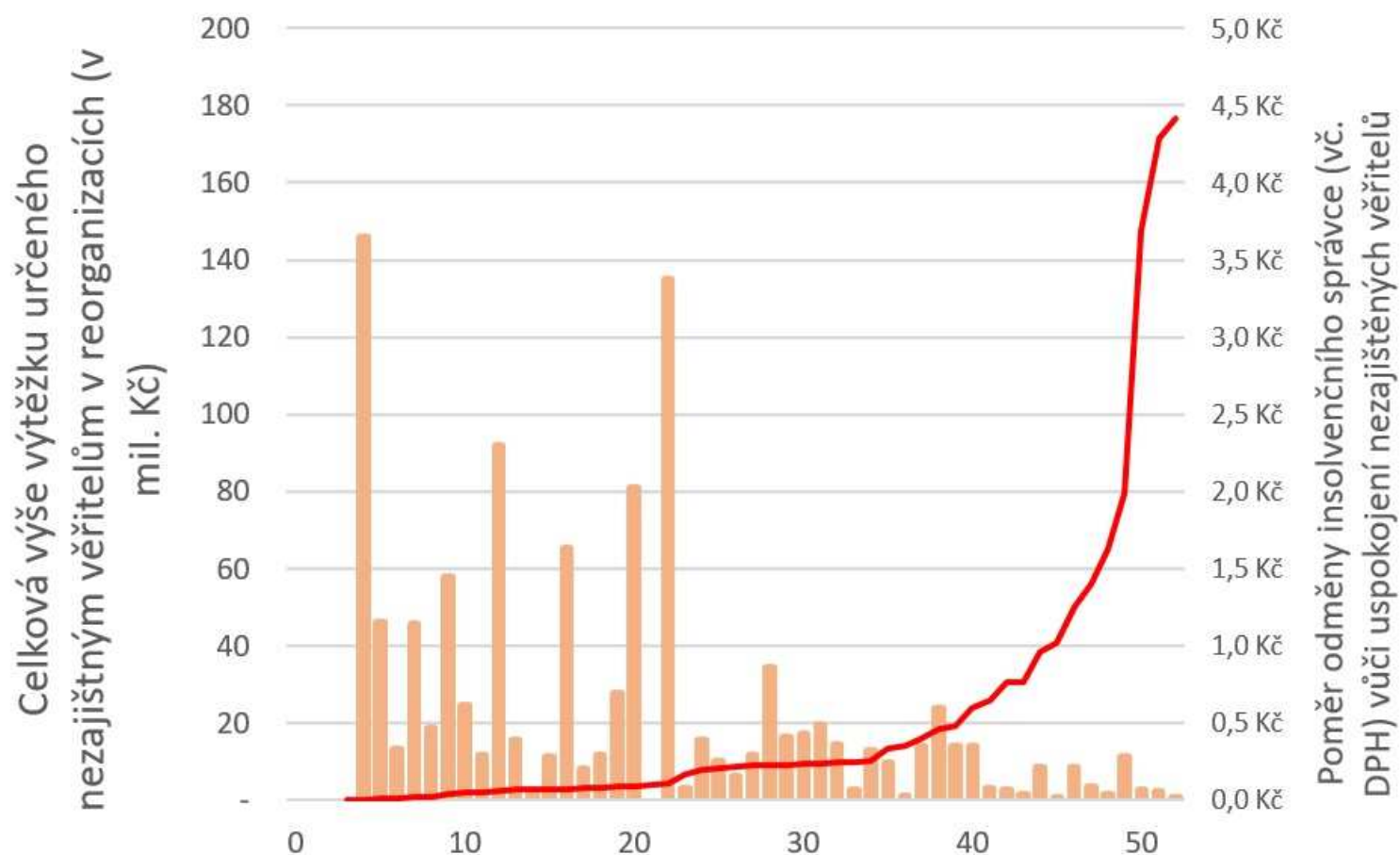
Odměna insolvenčního správce

Graf: Průměrná výše měsíční odměny insolvenčního správce v úspěšně skončených reorganizacích

(12/2016-05/2021; n=51). Svislé hranice = segmenty odměny podle ročního obrátu dlužníka (§ 2 VoOdm). Zdroj: VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O.: *Remuneration of insolvency practitioners in reorganization proceedings as a possible inspiration for preventive restructuring?* in *Challenges in Law in Business and Finance. Conference proceedings 13th International Scientific Conference "Law in Business of Selected Member States of the European Union" November 4-5, 2021, Prague, Czech Republic, Bucharest, Paris, Calgary 2021*, 247 s. ISBN 978-606-95351-1-0.

Odměna správce vs. návratnost pohledávek

Graf: Porovnání výše odměny insolvenčního správce a celkového objemu finančních prostředků vyplacených nezajištěným věřitelům v úspěšně skončených reorganizacích (12/2016-05/2021; n=51). Zdroj: VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O.: *Remuneration of insolvency practitioners in reorganization proceedings as a possible inspiration for preventive restructuring?* in *Challenges in Law in Business and Finance. Conference proceedings 13th International Scientific Conference "Law in Business of Selected Member States of the European Union" November 4-5, 2021, Prague, Czech Republic, Bucharest, Paris, Calgary 2021*, 247 s. ISBN 978-606-95351-1-0.

Děkujeme za Vaši pozornost!